Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 19 июль, чоршанба. №54-55 (14337)

ИСТИҚЛОЛИНГ АБАДИЙ, ВАТАН!

Менинг фикрим

СЕНГА ТАЪЗИМ, ОЗОДЛИК!

Мен Мустақиллик байрами кунини баҳорни кутган каби орзиқиб кутаман. Нажот ёмғирларини кутиб, 130 йил қақраган она — Ватан тупроқлари каби муштоқ бўлиб кутаман. Озодлик куни миллатнинг баҳори ташриф этган кундир.

Бу кун юрагимизнинг таваллуд лаҳзалари каби мўъжизавийдир.

Бу кун Қодирий бобонинг ичиккан оҳи бизни уйғотган кундир.

Озодлик миллат онгидаги, қалбидаги тириклик. Бу ҳуррият ерни енгиб бош кўтарган майсалар ҳурлигига, башариятнинг не-не офатлар устидан ғолиб чиққандаги мукаррам ҳурриятига ўхшайди.

Бугунги ҳурлик, бугунги кўнгил байрамимиз — Мустақиллик ана шундай заҳматлар ортидан келди бизга.

Ҳур Ватаннинг бағрида қад кўтарган ёруғ келажакнинг баланд пойдевори бўлмиш гўзал биноларга кўз ташлайман: Омон бўл, Озодлик!

Амир Темур бобонинг муаззам ҳайкали ёнидан ўтаман: Бошимда тожимсан, Озодлик!

Бу фахрлар, бу ифтихорлар қайдан тўлди кўксимга: Борлиғимсан, Озодлик!

Хотира майдонида хотираларим ажиб уйғониш қиладилар. Шаҳидлар майдонида руҳим тупроқларни тавоф қилиб йиғлаб кезинади: Сени нега бунча севамиз, Озодлик!

Ҳақнинг борлиги учун, халқнинг борлиги учун, озодликнинг борлиги учун, ободликнинг борлиги учун ва эзгу инсонларнинг борлиги учун кўксимдаги наволарни уйғотаман, уйғонинг Мустақиллик байрами яқин, дейман. Ватанимни, саодатимни шарафлаб уйғонаман. Мустақиллик майдонидан бошланади тонгларим: Сенга таъзим қиламан Озодлик!

Ичимдаги туғёнларимни кузатаман: қаерда бўлмасин, қачон бўлмасин, қанча бўлмасин мудом сен учун курашдилар: Тасанно сенга, Озодлик!

Сени иймон қадар, жон қадар асрайдилар. Сени ютқазмаслик учун фидолар бўладилар. Бу не сир-синоатки, сен жами башарият учун азизсан, ардоқлисан. Сен одамиятнинг, миллатнинг кўксидаги ифтихор дарахтисан.

Биродарларим кўзига ҳар не майда ташвишлар енгилиб, байрам шукуҳи қайтгандек туюлади менга.

Томирларим қадар уйғондим. Чунки Мустақиллик яқин. Ҳар бир биродаримни қутлагим келади. Ахир, Байрам, миллатнинг Руҳият байрами яқин.

Гулжамол АСҚАРОВА, "Туркистон" мухбири

"Камолот" ҳудуди

ЁЗ ГАШТИ

"Камолот" жамғармасининг Наманган вилоят бўлими ёз мавсумида болаларни соғломлаштириш ва уларни кўнгилли дам олишларини ташкил этиш, ёш авлод онгида Ватанга, эл-юртга ва миллий қадриятларга бўлган муносабатни янада ошириш мақсадида болалар оромгоҳларида "Ўзбекистон — менинг Ватаним" шиори остида "Камолот" кунларини ташкил этди.

Унда меҳнат ва уруш фахрийлари, ҳарбий хизматчилар, илғор ва донгдор кишилар, маданият ва санъат арбоблари, ёзувчилар, шоирлар, совриндор спортчилар билан турли учрашувлар, ижодий танловлар, спорт мусобақалари, болалар ва ўсмирлар ўртасида жиноятчиликни, йўл ҳаракати хавфсизлиги қоидалари бузилишини олдини олиш, гиёҳванд моддалар истеъмол қилиш, чекиш ва бошқа иллатларга қарши профилактик тадбирлар ўтказилди.

Муҳаббат РАҲИМОВА

"Камолот-2000" мукофотига номзодлар

Мамлакатимиз тараққиётига муносиб ҳисса қўшган ёшларни тақдирлаш, уларни моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан Ўзбекистон Республикаси ёшларининг "Камолот" жамғармаси мукофоти таъсис этилган эди. Мана уч йилдирки, маънавият, тиббиёт, спорт, ҳарбий ватанпарварлик, санъат соҳаларидаги энг иқтидорли ёшлар бу мукофотга сазовор бўлишмоқда.

2000 йил учун эълон қилинган "Камолот" мукофотига юзга яқин номзод ҳужжат топширди.

ОЛДИНДА КЕЛАЖАК БОР...

Қатъиятли, юрагида ишонч ва журъати бор инсонлар ҳар ерда қадрланади. Эришган муваффақиятлари тинимсиз изланишлар эвазига келган Фарҳод Норқобилов асли қаршилик. Болалигидан "Алифбе"ни ўргатган устозларига ҳавас қилиб қалбида ёш авлодни тарбиялаш иштиёқи туғилди. Ва бу орзу уни Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университетига етаклади. Маҳоратли, зукко, талабчан ва тиришқоқлиги билан Фарҳод институт домлаларини ҳайратда қолдирди. Институтни тамомлаб, ўзи туғилиб ўсган туманда мусиқа ўқитувчиси, кейинчалик бадиий тўгаракда мусиқа раҳбари бўлиб ишлади. Айни пайтда "Камолот" жамғармаси Қарши туман бўлими раис ўринбосари.

У ҳар ишда ташаббускор, журъатли. Ўз малакаси, сиёсий, иқтисодий савиясини ошириш устида қатъият ва сабр-тоқат билан ишлайди. "Ҳамма нарса бой берилганда ҳам олдинда келажак бор!" шиорига амал қилади.

Ҳилола КАШКАРОВА

ИҚТИСОДЧИДАН ЧИҚҚАН ҚАЛАМКАШ

Орамизда эл дарди ва шодликларини куйиб-ёниб, гоҳида қувониб қаламга олаётган опа-сингилларимиз жуда кўп.

Жиззахлик Шаҳло Аҳророва шундайлардан бири. Гарчи, касби иқтисодчи бўлса-да, Жиззах шаҳар телевидениесидаги "Маънавият гулшани", "Ёшлар, сизлар учун" кўрсатувларининг муаллифи ва бошловчиси. Шаҳло Аҳророва "Эъзозим", "Суйдирдингиз, суймадингиз" сингари шеърий тўпламлар ҳамда бир қатор маърифий аҳамиятга эга мақолалар муаллифи.

Санобар МЕҲМОНОВА

ФЕРУЗАНИНГ ОЙДИН ЙЎЛИ

Табиат аёлга шундай дер экан:"Истасанг гўзал бўл, истасанг жозибали...Аммо оқила бўлишинг шарт эканлигини унутма!"

Фарғона шаҳар марказий шифохонасига қарашли 5-поликлиниканинг акушер-гинекологи, биринчи малакали шифокор Ферузахон Тўйчиева ҳам табиатнинг ушбу сўзларига қатъий амал қилган аёллардан биридир.

Сўлим Фарғонанинг Риштон туманида таваллуд топган Феруза ўрта мактабда ўқиган пайтида ҳам, Андижон Давлат Тиббиёт институтида таҳсил олаётган чоғида ҳам инсон саломатлиги йўлида хизмат қилиш орзуси билан яшади.

Ўқишни муваффақият билан тамомлагач, аввал Риштон тумани марказий шифохонасида, сўнг вилоят туғруқхонасида акушер-гинеколог вазифасида ишлади. Бугунги кунда эса Фарғона шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг бош акушер-гинекологи.

Феруза Тўйчиева беморларидан ортган вақтини "Фарғона водийсида кўкрак бези касалликларининг тарқалиши, уларнинг бўқоқ касаллиги билан боғлиқлиги ва бу касалликларни янгича даволаш усуллари" мавзуидаги илмий ишига сарфлайди.

Наргиза РУСТАМОВА

Боғлар гулларга, оналар бағри болага тўлсин!

Очиқ мулоқот

СОҒЛИҒИНГИЗ УЧУН ЎЗИНГИЗ ҚАЙҒУРИНГ

Юқумли ўткир меъда-ичак касалликлари ва ўта хавфли вабо касаллигининг кўпайиш даври асосан йилнинг иссиқ ойларига тўғри келиб, инсонларнинг касалланишига сабаб бўлади. Бу борада Соғлиқни сақлаш вазирлиги республикамиз ҳудудларида эпидемик вазиятни ҳар томонлама назорат қилиш, тиббиёт ходимларига керакли амалий ва назарий ёрдам кўрсатиш учун узлуксиз иш олиб бормоқда. Бугунги суҳбатдошимиз Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги карантин ва ўта хавфли юқумли касалликлар муҳофазаси марказининг директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Аминжон НЕЪМАТОВ.

— Очиқ сув ҳавзаларининг саноат чиқиндилари таъсирида ифлосланиши патоген микробларининг кўпайишига олиб келмоқда. Бу эса ўз-ўзидан инсонлар саломатлигига хавф туғдирмоқда...

— Патоген микробларнинг кўпайиш даври асосан йилнинг иссиқ ойлари — майдан сентябргача тўғри келиб, инсонларнинг касалланишига сабаб бўлади. Болалар сув ҳавзаларида чўмилиши натижасида, катталар эса боғ ва далаларни суғоришда, балиқ тутишда, ювинишда, зарарланган сувдан фойдаланганда касалланиш ҳоллари рўй беради. Тошкент вилояти Тошкент туманининг Қозоғистон Республикаси Шимкент вилояти билан чегара ҳудудидан оқиб ўтадиган Келес канали суви намунасидан вабо вибриони ажратилди. Жорий йилнинг май-июнь ойларида қўшни Қозоғистоннинг Шимкент вилоятида вабо касаллиги эпидемик ҳолда тарқалиши кузатилди. Булар вабо касаллиги Ўзбекистон ҳудудига кириб келиши ва тарқалиши хавфини туғдиради.

— Демак, хавотирга ўрин йўқ, касаллик четдан кириб келишининг олди олинганлиги тўлиқ кафолатланган.

— Шуни алоҳида қайд қилиш лозимки, бундай мураккаб эпидемиологик вазиятда вабо касаллигининг четдан кириб келишини олдини олишни тўлиқ кафолатлаб бўлмайди. Шунинг учун назоратни кучайтириб, зийрак ҳолда махсус чора-тадбирларни сифатли ўтказиш зарур. Аёнки, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ҳаво, темир йўллари, сув ва автомагистрал тизимлари ихтиёрида 66 та Санитария-карантин пунктлари (СКП) мавжуд. Уларнинг асосий вазифаси вабо ва бошқа карантин касалликларни четдан кириб келишини олдини олиш. Бунинг учун улар қуйидаги [illegible] бажаришлари зарур. Вабонинг эпидемик ўчоқлари мавжуд бўлган давлатлар — Ҳиндистон, Покистон, Афғонистон, Туркманистон, Қозоғистон ва Тожикистондан келаётган чет эл фуқаролари Санитария-карантин пунктида махсус суҳбатдан ва тиббий назоратдан ўтиши зарур. Улар уйига келаётган Ўзбекистон фуқароларининг исм-шарифи, келиш вақти, яшаш манзилгоҳи тўлиқ руйхатга олиниб, ҳудудий ДСЭНМ ларига хабар беришлари шарт. Чунки бу фуқаролар устидан тиббий муассасалар томонидан 5 кунлик тиббий назорат, зарур бўлса, лаборатория текширувлари ўтказилади.

— Йўл ёқаларида, бозорларда, жамоатчилик тўпланадиган жойларда санитария талабларига жавоб бермайдиган ҳолатларда салқин ичимликлар, уйда номаълум шароитда, номаълум кишилар тайёрлаган озиқ-овқатлар сотилиши кузатилмоқда.

— Жуда тўғри айтдингиз. Улар устидан қатъий санитария назорати ўрнатилиши лозим. Сифати ва покизалиги кафолатланмаган таомларни истеъмол қилмаслик саломатлик гаровидир. Буни ҳар бир одам тушуниши керак. Озиқ-овқат корхоналари, болалар муассасалари ва бозорларда озодаликка, санитария-гигиена талабларининг тўла бажарилишига алоҳида эътибор берилиши керак.

"Туркистон" мухбири Лола СОАТОВА суҳбатлашди

Бозор сабоқлари

ВАЛЮТА БОЗОРИНИ ЭРКИНЛАШТИРИШ

Истиқлол йилларида мамлакатимизнинг жаҳон хўжалик тизимига интеграциялашув жараёнини тезлаштириш, барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли алоқалар ўрнатиш, ташқи иқтисодий алоқаларни кенгайтириш борасида катта ишлар амалга оширилди. Хорижий давлатлар билан ҳамкорликнинг ҳуқуқий асослари яратилди: мустақил давлатимиз қонунлари ва бошқа меъёрий ҳужжатлари ишлаб чиқилди. Уларни такомиллаштириш устида тинмай иш олиб борилмоқда.

Айниқса, Юртбошимизнинг биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг XIV сессиясидаги маърузаларидан кейин мамлакатимизда ушбу йўналишда олиб борилаётган ислоҳотлар янги босқичга кўтарилди.

Давлатимиз раҳбари XXI аср бўсағасида ва унинг дастлабки йилларида жамият иқтисодий ҳаётини янада эркинлаштириш мамлакатимизнинг ривожлантириш стратегияси, ислоҳотларни чуқурлаштириш борасидаги биринчи устувор йўналишнинг энг муҳим таркибий қисм эканлигини алоҳида таъкидладилар.

Ушбу вазифани амалга оширишда валюта тизими ва бозорини эркинлаштириш муҳим аҳамият касб этади. Бу, авваламбор, биржадан ташқари бозорни ривожлантириш, тижорат банкларининг мавкеи ва масъулиятини ошириш орқали миллий валютамизнинг босқичма-босқич эркин муомаладаги валютага айлантириш масаласини ечиш имконини беради.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси биржадан ташқари валюта бозорини эркинлаштириш ва валюта алмаштириш операцияларини кенгайтириш, маҳсулот экспорт қилишни рағбатлантиришга қаратилган қатор қарорлар қабул қилди.

Айниқса, ҳукуматимизнинг шу йил 29 июндаги "Биржадан ташқари валюта бозорини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори қабул қилиниши мамлакатимиз ҳудудида муомаладаги хорижий валюталарнинг эркин ҳаракатини таъминлаш, биржадан ташқари валюта бозорини янада ривожлантириш, хорижий валюта тушуми манбалари ва ҳажмларини кенгайтириш ҳамда валюта маблағларидан фойдаланиш самарадорлигини оширишда муҳим қадам бўлди.

*** Мамлакатимизда шу йилнинг 1 июлидан 636 та валюта алмаштириш шохобчалари ишлаб турибди.**

Мазкур қарорда хорижий валютанинг сўмга нисбатан айирбошлаш курсларини бир хиллаштириш, миллий валютанинг халқаро жорий операциялар бўйича эркин айирбошланишига эришиш учун зарур замин яратиш ҳамда ваколатли банклар ва четга маҳсулот чиқарувчи корхоналарнинг рақобатбардошлигини оширишга қаратилган қатор чора-тадбирлар назарда тутилган.

Ушбу қарорнинг энг муҳим жиҳати шундан иборатки, жорий йилнинг 1 июлдан бошлаб юридик ҳамда жисмоний шахслар учун ўзларининг хорижий валюта маблағларини талаб ва таклиф асосида шаклланаётган эркин курс бўйича шартномавий асосда банкларга сотиш имкони яратилди.

*** Хорижга бораётган ҳар бир Ўзбекистон фуқароси 500 АҚШ долларигача валюта сотиб олиши мумкин.**

Янги тартиб амалда қандай жорий қилинди? Маълумки,1 июлгача юридик ва жисмоний шахслар ўзларининг хорижий валюталарини қатъий ўрнатилган курс бўйича сотишлари мумкин эди. Энди эса ваколатли банклар талаб ва таклифидан келиб чиққан ҳолда харид қилади ва сотади. Масалан, 30 июнь куни корхоналар марказлашмаган экспорт орқали ишлаб топган хорижий валютамаблағларини қиймати 1 АҚШ доллари 255 сўм 40 тийинга сотиши мумкин бўлган бўлса, 1 июль куни 675 сўм қилиб белгиланди.Шу куни ваколатли банклар алмашув шохобчаларида 1 АҚШ долларининг сотилиш қиймати 690 сўм қилиб белгиланди.

Бу янги тартиб биринчи навбатда ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш корхоналар, хусусий тадбиркорларнинг четга маҳсулот сотишни кўпайтириш ва шу ҳисобига хорижий валюта тушумини кўпайтиришдан манфаатдорликларини оширади. Миллий иқтисодиётимиз олдида турган энг долзарб муаммолардан бири ҳисобланган экспорт ҳажмини кўпайтиришга қулай имкон яратади.

Шунингдек, капиталнинг четга оқиб кетишига йўл қўймаслик, экспорт тушуми республика ваколатли банкларидаги ҳисоб рақамларига ўз вақтида келиб тушиши учун хўжалик юритувчи субъектларнинг жавобгарлигини ошириш мақсадида мижозларнинг ташқи савдо операциялари бўйича ҳисоб-китоб тизимини такомиллаштириш ва тартибга солиш борасида ҳам қатор тартиб-қоидалар жорий қилинди.

(Давоми 2-бетда)

Бедорлик

Ҳар одамнинг гуллаган фасли бўлади — умрнинг гуркираган даври! Бу — ёшлик. Ҳаётимизнинг мазмун-моҳияти, тўлишимиз, мева беришимиз, яъни, бу дунёи дунда Одам бўлиб тура билишимиз, илдизимизнинг тириклик замирига чуқур кетиши, ана шу даврда, ёшликда гуллашимиз, қандай гуллашимиз билан боғлиқ ҳодиса. Ўсмирликнинг олов чоғларида дунёни билмоққа интилиш, жамиятда шахс бўлиб қолишга уриниш энг улуғ фазилат. Эскидан бир гап бор: ёшликда ўрганган билим тошга ўйилган ёзувдир, деган. Хуллас, илмли бўлмоқ, уйғоқликка юз буриш ҳар кимнинг жамиятда фаоллиги билан уйғунлашса, янаям яхши. Кечаги интилишларимиз самараси ўлароқ, бугунимиз ёрқинроқ кечади. Агар бугун тин олсак, бепарволик қилсак эртамиз кечагидан кўра нурсизроқ бўлиши табиий.

Ислом КАРИМОВ:

Биринчи навбатда ёшларимизнинг, фарзандларимизнинг бугунги замон, бугунги жаҳон талаблари ва андозаларига ҳар томонлама жавоб берадиган билими ва савияси, шу билан бирга, аждодларимизга хос миллий ғурур, инсоний қадр-қимматимиз, ориятимиз юксалиб бораётганини кўриб, одамнинг кўнгли чексиз ифтихор ва эртанги ҳаётимизга, эл-юртнинг фаровонлигига сўзсиз ишонч уйғонади...

ЁШЛИКНИНГ ЙЎЛЛАРИ УЗУН

Инсоннинг кечаси — ёшлиги. Эртанинг гўзаллиги, нуру гулга тўлиши эса ана шу ёшликда эришган илми-уммон, шиддату шижоат билан чамбарчас.

Атрофимизга жиддий назар солайлик. Жамиятимиз ҳозир ўнгланиш, тикланиш жараёнида. Энг оғир дамлар ортда қолди. Тараққиёт кунба-кун илгариламоқда. Иқтисодий, сиёсий, маънавий тушунчалар ҳам ўсиб шаклланиб боряпти. Демак, изланиш, тафаккур қилиш, дунёқарашимизни чархлаш ўз ўрнимизни топиб олишимиз учун ягона йўл.

Ҳаммамиз ўзимизга савол берамиз: Интилишимизнинг моҳияти нимада? Жавоб тайин — чароғон келажак бунёд этишда. Уни кимлар яратади? Уйғоқ ёшлар... Хўш, ёшларимиз юртимизда содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларни қай даражада англашмоқда? Улар истиқлол юртида таълим-тарбия олишмоқда. Мамлакат ҳаёти учун муҳим бўлган Президент Фармонлари Вазирлар Маҳкамаси қарорлари, Олий Мажлис қонунларидан улар тўлиқ хабардорми? Саволимизнинг ана шу томони аниқ-тиниқ жавобни тақозо этади. Шу жойда ёшларимизнинг зиёли қатлами — талабалар фикрини тинглашга тўғри келди. Мана улар:

Тошкент Давлат юридик институти талабалари:

Комил ЯРМАТОВ — биринчи ҳуқуқ факультети 2-курс талабаси:

— Президентимиз Фармонларини ҳар доим ўқиб бораман.

Бурҳон ЖАЛИЛОВ — Тошкент тиббиёт институти даволаш факультетининг 4-курс талабаси:

— Бугунги ривожланиш даврида ҳукуматимиз қабул қилаётган қарорларнинг аҳамияти катта. Тиббиёт соҳам бўлгани учун унга оид ҳужжатларни газеталардан топиб ўқийман. Масалан, "Фуқаролар соғлиғини сақлаш тўғрисида"ги қонунларни биламан.

— Ёшлар муаммоси билан шуғулланувчи ташкилотни биласизми?

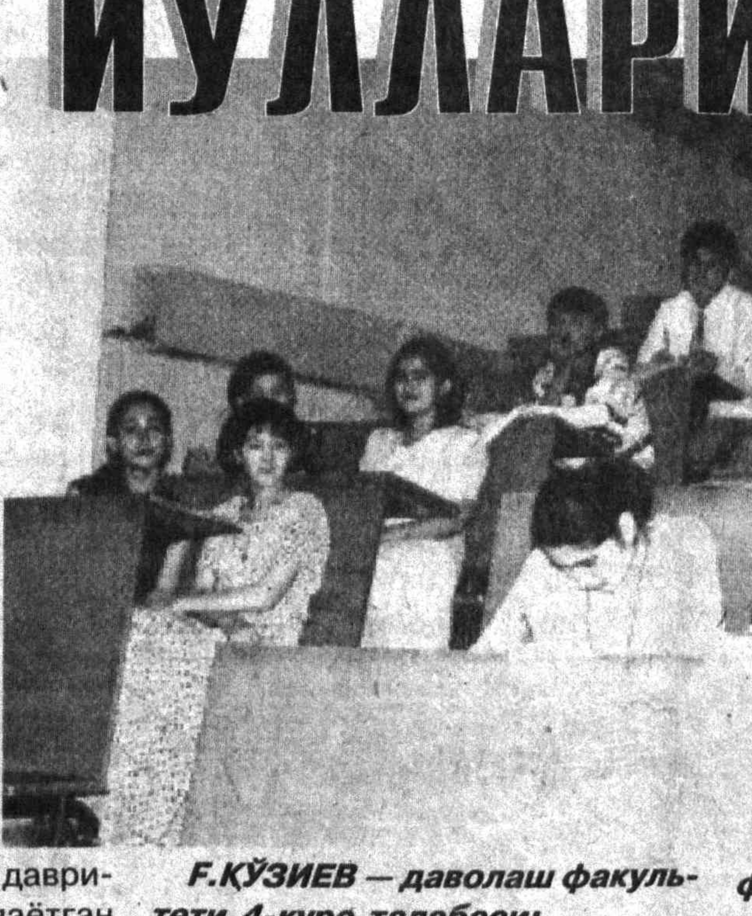

Ф.ҚЎЗИЕВ — даволаш факультети 4-курс талабаси:

— Олий Мажлисда ёшлар муаммоси билан шуғулланадиган комиссия ва "Камолот" жамғармаси бор. Унинг фаолияти бугунги кунда жуда ўсмоқда. Ва ёшлар кўнглига яқин бўлишга интилмоқда. Менимча, бу ташкилот жамиятда ўз ўрнини топа олган.

ЎзМУ талабалари:

Маҳмуд ТЎРАЕВ — журналистика факультети 4-курс талабаси:

— Албатта, ҳукуматимиз томонидан қабул қилинаётган барча қарорлар мамлакатимиз ривожланиши ва мустаҳкамланиши учун асосдир.

Г.САЪДУЛЛАЕВА — хорижий филология факультети 2-курс талабаси:

— Тошкент Давлат университетига Миллий Университет мақоми берилганлиги бизни қувонтирди.

Дадажон АКБАРОВ — Тошкент Молия институтининг молия-иқтисод факультети, 1-курс талабаси:

— Янгиликлардан доим хабардор бўлиб бораман. Айниқса, биз учун муҳим бўлган "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури"ни ишлаб чиқиш таълим тизимидаги улкан янгиликлардан бири бўлди.

Улугбек ИСЛОМОВ — ТошДТУ талабаси:

— Айримларидан хабарим бор.

— Охирги марта қайси қарор билан яқиндан танишиб чиқдингиз?

— Вазирлар Маҳкамасининг Бухоро ва Фарғона шаҳарларида "Солиқ коллежларини ташкил этиш тўғрисида"ги қарори билан танишиб чиққанман. Ушбу қарор қайд этилган шаҳарларда солиқ тизими механизмларини такомиллаштириш ва давлат солиқ хизматини малакали кадрлар билан таъминлашни кўзлаб қабул қилинган.

Юрагига ўт, қалбига ғурур тўлган ёшлардан миллатнинг умиди катта. Лекин, ҳали ҳам баъзиларимиз қонида лоқайдлик бор. Мактаб у ёқда турсин, айрим институтларда таълим олаётган талабаларнинг мустақил фикри йўқ. Мустақил фикрга эга бўлмаган одам эса ҳар қандай оммага эргашиб кетаверади.

Биз билан мулоқотда бўлган ёшлар савияси ҳақида ножўя фикр айтиш ниятидан йироқмиз. Лекин институт ёки университет аудиториясида замонавий билим ва янгиликлардан ҳар куни хабардор бўлаётган тенгдошларимизнинг юқорида айтган гаплари бизни ўйга толдириши бор гап. Телевидение, радио, газеталарда деярли ҳар куни юртимиз ҳаётига оид муҳим бир ҳужжат эълон қилинаяпти.

Юқорида айтганимиздай, ўнгланиш палласи ҳозир. Бугунги ёшлар чекидаги масъулият фаоллик, Истиқлол учун жонини фидо қилгудай даражага етишишдан иборат. Ҳаммамиз Ватан фарзандимиз, катталар ҳам, ёшлар ҳам. Бироқ куч-қувватга тўлиқ фикрли ёшларнинг имкониятлари анча кенг, фаолияти қамровсиз бўлиши шубҳасиз.

Фақат ҳар бир тенгдошимиз ўзига, мен кимман, шу жамиятда ўз ўрним борми, деган саволни бериб кўрса бас.

"Туркистон" мухбири Зиёда АШУРОВА ва Дилоро ЖУМАНИЁЗОВА тайёрлади

ВАЛЮТА БОЗОРИНИ ЭРКИНЛАШТИРИШ

(Давоми. Аввали 1-бетда)

Масалан, экспорт тушумининг республикага ўз вақтида келиб тушишини таъминлаш учун марказлаштирилмаган экспорт операциялари бўйича тушум келиши ёки қайтадан маҳсулот олиб кириш муддати 60 кундан ошмаслиги керак, муассислар томонидан хориждаги корхоналар (савдо уйлари, савдо ваколатхоналари, шўъба корхоналар, фирма дўконлари, дилерлик шохобчалари ва консигнация омборлари)га олиб чиқиладиган моллар бўйича эса бу муддат 2 йилдан 180 кунга туширилди.

Шу билан бирга, мазкур қарор эълон қилингунга қадар ваколатли банклар томонидан рўйхатга олинган шартномаларни бажариш 2001 йилнинг 1 январигача илгари белгиланган тартибда амалга оширишга рухсат этилди.

Вазирлар Маҳкамасининг ушбу қарорига илова қилинган низомлар орқали хўжалик юритувчи субъектлар томонидан хорижий валютадаги марказлаштирилган ва марказлаштирилмаган экспортдан олинган тушумни мажбурий сотиш ҳамда ваколатли банклар томонидан биржадан ташқари валюта бозорида операцияларни амалга ошириш тўғрисидаги масалалар тартибга солинган.

Низомларда операциялар ва ҳисоб-китобларни ўтказиш, Марказий банк ҳамда ваколатли банклар томонидан назорат қилиш тартиби аниқлаштирилган, шунингдек, валюта тушумини мажбурий сотиш ва биржадан ташқари валюта бозори операциялари бўйича тегишли ҳисобот турлари ва тақдим этиш муддатлари белгилаб қўйилган.

Юқоридаги қарорнинг узвий давоми сифатида Вазирлар Маҳкамасининг "Валюта бозорини янада эркинлаштириш ва валюта алмаштириш операцияларини кенгайтиришга доир чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори қабул қилиниши миллий валютамизнинг барқарорлигини таъминлаш, сўмнинг ички айирбошланишига эришиш томон ташланган муҳим қадам бўлди.

Қарор, аввалламбор, валюта бозорини эркинлаштириш, валюта алмаштириш операцияларини кенгайтириш ва миллий валютанинг ички конвертациясини босқичма босқич таъминлаш, нақд хорижий валютанинг республика ҳудудида муомалада бўлиши тўғрисидаги амалдаги қонун ҳужжатлари бузилишининг олдини олишга қаратилган.

Унда республикадан четга чиқаётган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг нақд хорижий валютага бўлган эҳтиёжини қондириш, шунингдек, банк хизмати кўрсатиш маданиятини ошириш ва уни жаҳон андозалари даражасига кўтариш мақсадида валюта алмаштириш операцияларини янада кенгайтириш назарда тутилган.

Жорий йилнинг 1 июлидан бошлаб нақд хорижий валюталарни, жумладан, АҚШ доллари, немис маркаси, япон иенаси, француз франки ва инглиз фунт-стерлингини Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, "Ўзсаноатқурилишбанк", "Асака" банки ва "Ўзуйжойжамғармабанк" банкларига мамлакатимиз ҳудудида айирбошлаш шохобчалари орқали **харид қилиш ва сотиш** операциялдарини амалга ошириш ҳуқуқи берилди.

Юқоридаги 4 та ваколатли банкдан ташқари хорижий операциялар ўтказиш учун лицензияларга эга 21 та тижорат, хусусий ва қўшма банкларга фақат нақд хорижий валютани **харид қилиш** операцияларини амалга ошириш ҳуқуқи берилди. Ҳозир республикамизнинг турли шаҳар ва қишлоқларидажами 636 та алмаштириш шохобчалари ишлаб турибди ("Халқ сўзи" газетасининг 2000 йил 4 ва 5 июль сонларида шохобчалар манзили, телефон рақамлари кўрсатилган рўйхат эълон қилинган).

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг ваколатли банкларнинг айирбошлаш шохобчаларида нақд хорижий валюталарни сотиш хорижий давлатларнинг кириш визаси қўйилган паспорт, авиация ёки темир йўл чипталари кўрсатилган тақдирда 300 АҚШ долларигача бўлган миқдорда валюта алмаштириш кўзда тутилган эди.

Кириш визаси талаб этилмайдиган МДҲ мамлакатлари, Малайзия, Таиланд, Баҳрайн, Бирлашган Араб Амирликлари каби давлатларга бораётган фуқаролар учун паспорт, авиация ёки темир йўл чипталарини кўрсатиш кифоядир.

Кейинчалик Вазирлар Маҳкамасининг "Валюта бозорини янада эркинлаштириш ва валюта алмаштириш операцияларини кенгайтиришга доир чора-тадбирлар тўғрисида"ги 2000 йил 30 июндаги 250-сон қарорга ўзгартишлар киритиш тўғрисида"ги қарорида асосан 2000 йил 15 июлдан бошлаб нақд хорижий валюта сотишнинг чекланган миқдори 500 АҚШ долларигача кўпайтирилди.

Бундан буён Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига хорижий валюта сотишнинг чекланган миқдорини, ички валюта бозорида нақд хорижий валютага бўлган талаб ва таклифлардан келиб чиққан ҳолда, мустақил равишда белгилаш ҳуқуқи берилди.

Қарорда, айирбошлаш шохобчалари томонидан республика фуқароларидан ва норезедентлардан юқорида таъкидлаб ўтилган хорижий валюталарини, чет эл банкалари томонидан чиқарилган йўл чекларини бирон-бир ҳужжатсиз чекланмаган миқдорда сотиб олинишини таъминлаш белгилаб қўйилган.

Республикадан ташқарига нақд хорижий валютага бўлган эҳтиёжларни ўз вақтида ва тўлиқ қондириш учун ваколатли банкларнинг айирбошлаш шохобчаларига тушиб олинган нақд хорижий валютадан, шунингдек, мазкур банкларнинг ўз ва жалб қилинган маблағлари тўла ҳажмда кейинчалик айирбошлаш шохобчалари орқали сотиш учун сарфланади.

Шу билан бирга, қарорда аэропортлар ва божхона чегараси кесиб ўтиладиган бошқа жойларда, сайёҳлик мажмуалари ва савдо марказларида валюта айирбошлаш шохобчаларини қўшимча равишда очиш йўли билан валюта алмаштириш операциялари ҳажмини ошириш ва айирбошлаш шохобчалари тармоғини кенгайтириш кўзда тутилган. Қарорга мувофиқ, тижорат банкларига хорижий валютага бўлган талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда, нақд хорижий валютани сотиб олиш ва сотишнинг эркин курсини белгилаш тавсия этилган. Айни пайтда айирбошлаш шохобчаларида нақд хорижий валютани харид қилиш ва сотиш курслари ўртасидаги фарқнинг энг кўп чегараси 5 фоизгача белгиланди.

Нақд хорижий валютани сотиб олиш ва сотишда хорижий валюта банкнотларининг ҳақиқийлигини аниқлаш айирбошлаш шохобчалари назорат-ахборот материаллари, детекторлар, тестерлар ва бошқа замонавий асбоб-ускуналар билан ҳам амалга оширилади. Банк тизимида малакали ходимлар танлаш ва жой-жойига қўйиш, айирбошлаш шохобчалари ходимларининг масъулиятини, шунингдек, уларнинг қалбаки банкнотларини тезда аниқлаб олиш бўйича малакаларини ошириш алоҳида эътибор берилмоқда.

Чунки, кейинги пайтларда мамлакатимиз ҳудудига қалбаки хорижий валютани ноқонуний тарзда олиб кириш ва Ўзбекистон фуқароларига сотишга ҳаракат қилиш ҳоллари тез-тез учраб турарди. Албатта, ушбу қарорларнинг қабул қилиниши мавжуд қонунбузарликлар олдини олишда катта амалий аҳамиятга эга. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари зиммасига нақд хорижий валютанинг ноқонуний айланишига барҳам бериш, қалбаки банкнотларни аниқлаш, айбдор шахсларни амалдаги қонунларга мувофиқ қатъий жавобгарликка тортиш чора-тадбирларини кучайтириш юклатилди.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, юқоридаги қарорларнинг қабул қилиниши ва ижроси мамлакатимизда ички валюта бозорини эркинлаштириш, фуқароларимиз ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоялаш, хорижга маҳсулот экспорт қилиш ҳажмини ошириш имконини яратади. Якуний натижада бизнинг жаҳон иқтисодий тизимига интеграциялашув жараёнини тезлаштиришда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Авазбек СОДИҚОВ

Таълим ислоҳоти

ТОШКЕНТ БАНК КОЛЛЕЖИ — МУСТАҚИЛЛИК МЕВАСИ

Республикамиз Президенти Ислом Каримов соғлом, баркамол авлод ҳақида гапира туриб, шундай дегандилар: "Ҳар миллатнинг дунё майдонига унинг билимли, доно ва ақлли фарзандларигина олиб чиқади. Бундай фарзандлар энг аввало ўз ишининг моҳир устаси, мутахассиси деган гапдир".

Дарҳақиқат, эркин, ҳуқуқий-демократик фуқаролик жамияти барпо этилаётган мустақил юртимизда ҳозирги кунда барча соҳаларда амалга оширилаётган кенг қўламли ислоҳотларнинг рўёбга чиқаришда ҳар томонлама етук кадрлар зарур. Ана шуни ҳисобга олган ҳолда ҳукуматимиз замон талабларига тўлиғича жавоб берадиган баркамол кадрлар тайёрлашга биринчи галдаги вазифа сифатида қарамоқда. Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида"ги қонуни, Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурининг босқичма-босқич бажарилаётганлиги ҳам фикримизни тасдиқлайди.

Тошкент банк коллежи ҳам мустақиллик туфайли юзага келган илм масканларидан бири ҳисобланади. Уни ҳақли равишда мустақиллик меваси деб аташ мумкин. Коллеж директори, иқтисод фанлари номзоди Зайниддин Худойбердиев билан суҳбатимиз кадрлар тайёрлашнинг бугунги аҳволи ва истиқболи хусусида бўлди.

— Республикамиздаги мавжуд барча тижорат-акционерлик банклари, давлат солиқ идоралари, кўчмас мулк биржаларини мутахассис кадрлар билан таъминлашга йўналтирилган коллежимиз Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 31 июлдаги қарорига мувофиқ Тошкент Молия институти қошида ташкил топганди. Ва у ўтган вақт мобайнида халқ хўжалигига банк иши, банкларда бухгалтерия ҳисоби, солиқ ва солиққа тортиш йўналишларида беш юз эллик тўрт нафар замон талабларига жавоб берадиган мутахассислар тайёрлаб берди. 1998 йилда эса, янги йўналиш — қимматли қоғозлар ва кўчмас мулк билан операциялар мутахассислиги очилди.

Кадрлар тайёрлашда фақатгина ўқув муассасамиз имкониятларидангина эмас, балки амалиёт билан узвийликни таъминлаш мақсадида республикамизнинг йирик банклари — "Ўзсаноатқурилишбанк", "Пахтабанк" ва "Халқ банк"нинг ўқув ва амалиёт базаларидан ҳам фойдаланмоқдамиз.

— "Таълим тўғрисида"ги қонунда педагогик кадрларни қайта тайёрлаш кўзда тутилгани бежиз бўлмаса керак? Негаки, бўлғуси етук мутахассисларни замон талаблари даражасида тайёрлаш педагогик кадрларга боғлиқ-да. Шундай эмасми?

— Тўғри. Таълим соҳасидаги ислоҳот педагогик кадрлардан анчагина изланувчанликни, ўз устида ишлашни талаб этмоқда. Коллежимиз педагогик жамоасининг ўттиз беш фоиздан ортиғи фан докторлари ва фан номзодларини ташкил этади. Мамлакатимиз иқтисодиётида, қолаверса банк ва солиқ соҳасида юз бераётган туб ўзгаришлар ҳамда ривожланишни ҳисобга олиб доимий равишда профессор-ўқитувчилар малакасини ошириб бормоқдамиз. Ана шу сабабли Ўзбекистон банклар ассоциацияси ҳомийлигида минтақавий ўқув марказида чет эллик экспертлар иштирокида ташкил этган махсус курсларда кадрларимиз ўз малакаларини оширишмоқда. Бу борадаги муаммолар шу тариқа ечимини топмоқда.

Коллежимиз Урганч, Тўрткўл, Самарқанд, Андижондаги турдош коллежлар учун методик марказ саналади. Профессор-ўқитувчиларимиз уларга ўқув дастурлари, методик қўлланмалар ишлаб беришяпти.

— Сиз яқинда Германияда бўлиб қайтдингиз. Чет эллар билан ҳамкорликнинг муносиб кадрлар тайёрлашдаги ўрни хусусида ҳам гапириб берсангиз?

— Юртбошимиз мустақилликка эришилган дастлабки пайтларданоқ "Чет эллар билан ҳамкорлик қилмаган ташкилотнинг келажаги йўқ", дегандилар. Ҳақиқатдан ҳам ҳозирги замон талабларига жавоб берадиган кадрлар тайёрлаш учун жаҳонга эркин чиқа оладиган мутахассислар бўлишини замон тақозо этмоқда. Шундай экан, шу соҳадаги чет эл илғор тажрибаларини ўрганиш ва ҳаётга тадбиқ этиш лозим. Ана шу мақсадда Япония, Исроил, Германия давлатларининг тажрибаларини ўрганмоқдамиз. Тажриба ўрганиш давомида бир қатор чет эл ўқув муассасалари билан икки ёқлама ҳамкорлик алоқалари мустаҳкамланди.

Яқинда Германиянинг Гамбург шаҳрига ташрифимиз мобайнида Гамбург Давлат банк мактаби ҳамда "Наspa" жамғарма банки билан ўзаро ҳамкорлик тўғрисида меморандум имзоланди. Унинг натижаси ўлароқ, бугунги кунда электрон тармоқлар орқали алоқалар йўлга қўйилди.

Умуман олганда, ўқув муассасамизда ёшларга мутахассисликка доир билим бериш, уларни илмли, ўз юртига ва касбига садоқатли, Ватан ишига ҳамиша камарбаста бўлиб вояга етишлари учун коллежда зарур шарт-шароитлар яратиш доимий эътиборимизда турибди.

Коллежимиз олимлари Мурод Каримов, Розия Гумиш, Пазлиддин Саидхўжаев, Маъмура Казакбоевалар битирувчиларимизнинг юқори даражада касбга тайёргарлигини таъминлашда ижодий изланишмоқда.

Наргиза ЙЎЛДОШЕВА, Раъно ЭРГАШЕВА суҳбатлашди

Изтиробимиз илдизлари

ТИНЧЛИК — БОШ МАҚСАДИМИЗ

ЮНЕСКО ташаббуси билан БМТ 2001 йилдан 2010 йилгача бўлган даврни "Тинчлик маданиятини тарбиялаш ўн йиллиги" деб эълон қилди. Барча Нобель мукофоти совриндорлари ЮНЕСКОнинг ушбу лойиҳасини қўллаб-қувватлади.

Агар бир оз эътиборлироқ бўлсак, "зулм қўллашдан воз кечиш" билан "ўзгалар меҳнатини қадрлаш" тушунчалари ўртасидаги уйғунликни осонгина англаб етамиз.

Инсон дарахт ёки бирор нозик ўсимлик парваришига қандай эътибор билан қараса, тинчликка ҳам шундай эътибор бериши керак. ЮНЕСКО зўрликни ва зулмни ўқитиш ва ўргатиш, фан ва маданият йўли билан йўқ қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. 1995 йил 16 ноябрда эълон қилинган ЮНЕСКО хартияси биринчи бўлимида "Уруш одамларнинг онгида туғилади, шунинг учун одамлар онгида тинчликни ҳимоялаш усуллари ҳам етилиши зарур" дейилган. Бунинг учун маърифатли бўлиш керак. Маърифатли инсонгина эзгуликка қаратилган ҳар қандай тадбирни "ҳа" ёки "йўқ" деб қувватлай (рад эта) олади ва унинг бу қўллаб-қувватлашлари албатта инсоният ҳаётининг тинчлигига қаратилган дадил қадам бўлади.

Президентимиз Ислом Каримов ҳам "Фидокор" газетаси мухбири билан бўлган суҳбатда жамиятни маънавий янгилашдан кўзланган бош мақсадлардан бири бу — юрт тинчлиги эканлигини яна бир бор уқтириб ўтдилар.

Хўш, тинчлик маданияти деганда биз нимани тушунишимиз керак? ЮНЕСКО барча фикрларга, шахслар у уларнинг ютуқларига ҳамда инсон ҳуқуқларига, умуман ҳаётга ҳурмат билан муносабатда бўлишни, эркинлик приципларини оёқ ости қилувчи зўравонликнинг барча кўринишларига қарши курашишни халқаро, ижтимоий гуруҳлар ҳамда шахслар ўртасида ўзаро бир-бирини тушунишни, қадриятларни ҳурмат қилишни "Тинчлик маданиятини тарбиялаш ва зулм қўллашдан воз кечиш ўн йиллиги"нинг моҳияти сифатида тушунтиради.

Демак, ҳар биримиз миллатимиз, ёшимиз, касбимиз, ҳунаримиз, динимиз, эътиқодимиз, жинсимиздан қатъий назар, мамлакатимизни, шаҳар, қишлоқ, ҳовли боғ-роғларимиз, кўчаларимизни асраб-авайлашимиз, еримизнинг ҳар бир қаричи муқаддас эканлигини ҳис қилишимиз шарт.

Қанчалик юртимизни севиб, уни ардоқласак, буюк келажак, тараққиёт учун шунчалик ўз ҳиссамизни қўшган бўламиз ва бизга "мерос" бўлиб қолган қийинчиликларни, шу жумладан экологик муаммоларни ҳам енгиб ўтамиз. Буларнинг барчасига буюк келажагимиз, юртимиз тинчлиги замин бўлиб хизмат қилажак.

Мансурхон ТОИРОВ, профессор

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА СОВҒА

Маънавият узлуксиз ҳаракатдаги жараён. Маънавияти юксак шахслар юртни танитади. Шахсни эса унинг маънавий қиёфаси танитади. Маънавият тарбиядан бошланади. Яқинда "Шарқ" нашриёт-матбаа концерни томонидан нашр этилган янги қўлланма "Ўқувчи маънавиятини шакллантириш" деб номланади. Куни кеча республика Халқ таълим маркази биносида мазкур қўлланманинг тақдимот маросими бўлиб ўтди. Унда сўзга чиққанлар бу қўлланманинг аҳамияти тўғрисида тўхталиб ўтдилар. Қўлланма соҳа мутахассисларига қулай бўлиши учун маънавият соҳасида эълон қилинган қонун, қарорлар, тавсия ва меъёрий ҳужжатлар, шунингдек турли мавзуларда услубий тавсиялар берилган. Қўлланма янги ўқув йилида барча мактабларга тарқатилади.

Акмал НАЗАРОВ

"Абитуриент-2000"

Муҳаммад Амин (ЎзА) олган сурат

БЎЛАЖАК СПОРТЧИЛАР МАКТАБИ

Пойтахтдаги Республика Олимпия ўринбосарлари билим юрти етук ва малакали спортчиларни тайёрлашда муҳим ўрин тутади. Мамлакатимиз шарафини оламга ёяётган таниқли спортчиларнинг аксарияти мазкур ўқув даргоҳида таҳсил олишган.

Айни кунларда билим юрти яна бир ташвиш билан яшамоқда. Янги ўқув йили учун талабаларни билим юртига қабул қилиш давом этяпти. Куни кеча билим юртига ҳужжат топширган абитуриентлар учун синов имтиҳонлари бошланди. Ўқув даргоҳининг футбол, бокс, кураш бўлимларига ҳужжат топширганлар сони ҳар бир ўрин учун 6-7 нафарни ташкил этади.

Ҳушёр элнинг — юрти тинч

ҚИММАТГА ТУШГАН ЁЛҒОН

Бу воқеага бир йилдан ошди. Тарихнинг эскирган варағига "1999 йил 16 май. Қора кун" дея битилган сўзлар кимларнингдир ғамбода кўнгилларидан нари кетганича йўқ. Оналари йиғлаган, оталари тунларни унсиз аламлар ичра тонгларга улаган ўн етти йигит — ўн етти мурда ётган тепаликни ёдда тутганча ҳали-ҳануз гапирадилар: "Бу ҳақда ёзиш, сўзлаш лозим. Токи, одамлар ҳушёр тортсинлар. Теварак атрофларида нималар бўлаётганлигини билсинлар, фарзандларини қабиҳ йўлдан қайтарсинлар, адашганларга инсоф тилаб, юртга тинчлик тиласинлар".

Сиз қуйида танишадиган воқеа ҳам ўтган кунлардан қолган қайғули ҳикоят...

Қишлоқ йўлида ўйнаётган болалар бирдан хавфдан хабар топган чумчуқ галасидай ҳар томонга тўзиб кетишди. Хиёл ўтмай биров кўча эшик тирқишидан, бошқаси пахса девор туйнугидан, яна бири дарахт шохлари орасидан мўралаб қараб турарди. Гўё, улар бекинмачоқ ўйнашяпти-ю, кўзларини юмиб деворга суяниб турган бола ўртоқларини топиши керакдай. Бир... икки... уч.... Қишлоқ болалари негадир жимиб қолишди. Тупроқли, тошли йўлда ҳеч ким кўринмайди. Эгри-бугри деворлардан ошиб ўтишмайди ҳам. Ё тавба! Нима бўлдийкин? Яна жангарилар тўдаси қишлоққа кириб келаётган бўлса-я. Худди ўтган йиллардагидай... ҳали-замон отишмалар бошланиб кетса, ким қаёққа қочади, кимнинг шўри қурийди? Қийин, қийин болалар, кексалар, хотин-халажга қийин! Ўзини тутиб олганлар, билагида кучи борлар эвини қилишар.

Сочлари ўсиб кетган, энгил бошлари чанг-тупроқ уч-тўрт тожик боласи қари тут дарахти орқасида пусибгина ўтиришибди. Бирининг оёғида эски кавуш бўлса, иккинчисида оғзи очиқ ботинка. Учинчисида на униси, на буниси бор. Яқин ўртада тўйиб нон емаганликлари киртайган кўзларидан билиниб турибди. Энг кичигининг ёши ўнларда. Қолганлари ўн икки ё ўн уч ёшларда. Акаларидан қолган эски йиртиқ-ямоқ камзуллар, кўйлак, шимларда юрган бу болакайлар ҳам худди катталардай ўқ овозларини эшитишган, ҳатто отишмаларни ҳам кўришган. Баъзилари ўлган от ё эшак қаторида инсон жасадларига кўзлари тушиб, эслари оғаёзганди.

Қўрқув уларни ҳушёр торттиради. Узоқ йиллардан бери тўхтамай келган биродаркушлик уруши тоғли тожикларнинг тинкасини қуритиб юборганди.

Ақл бовар қилмайди. Жаҳонга улуғ Фирдавсий, Рўдакийларни берган донишманд тожик халқи тупроғида бу кун осойишталик йўқ. Оддий қишлоқ аҳли осойишталикнинг нималигини ҳам унутиб юборишган.

Дард устига чипқон. Болалар беҳудага биқиниб олишмаган экан. Неча йиллик биродаркушлик урушлари камлик қилгандай, Хоит қишлоғида аллақандай қароргоҳ пайдо бўлибди. Қуролли кишилардан иборат "устозлар", кунда отиш, чопиш, муштлашишдан сабоқ ўтказишади. Баъзида қулоқни қоматга келтириб ўқ отилган чоғида тожик болалари уй-уйларига чопиб қоладилар. Баъзилари ҳарбий ё ярим ҳарбий, ёхуд бутунлай фуқаро кийимидаги бу соқолли йигитлар кимлар? Улар қаердан пайдо бўлиб қолишди? Катталар ҳайрон. Ёшлари ўн саккиз, йигирма ва ё нари борса, ўттизни қоралаган бу йигитларнинг ҳарбийдан сабоқ олишларидан мақсад-муддао нима?

Табиийки, бундай саволга маҳаллий оддий фуқаро жавоб топа билмас. Жавоб топиш учун эса гапни аввал муҳарририятга келган мана бу мактублардан бошласак.

БИРИНЧИ МАКТУБ. У шундай сатрлар билан бошланади: "1998 йилнинг август ойи эди. Одилбек деган дўстимизнинг уйида яшаб юрган кезларимда Саъдулла Бобожонов деган кимса келиб, менинг диний таълимга муҳтожлигимни, агар хоҳласам, шундай илм берадиган жойга олиб боражаклигини айтди. Ҳақиқатда таълимга, илмга муҳтож эдим. Рози бўлдим. Учрашадиган вақтни келишдик. Айтилган кун ва соатда Саъдулла келди ва мен билан яна бир неча йигитни Тожикистоннинг Хоит қишлоғига бошлаб борди. Сўнг бизни Абдували Йўлдошев деган наманганлик йигитга топширди. Уни бу ерда Абдулазиз деб аташаркан. У ниҳоятда қўрс, баджаҳл ва ҳаммага сўзини ўтказа оладиган экан. Унинг бошқалар билан муносабати ёмон эди. Бизга икки-уч кунлик дам беришди. Чунки, тоғ сўқмоқлари оша юравериб тоза тинкамиз қуриган эди. Сўнг машқлар бошланиб кетди. Аммо биз кутган диний таълим эмас, ҳарбий таълим. Диний сабоқ мутлақо йўқ экан. Маълум бўлдики, бу ерда одам ўлдириш ўргатиларкан. Яна ҳам аниқроғи, ўз юртимизга қарши қурол кўтаришдан дарс беришарди. Шу зайлда кунлар ўтаверди. Оч-наҳор, юпун ва кир-чир аҳволда яшаш жонга тегди. Ўзбекистонга, Ватанга қайтиш истаги устун чиқди. Биз қайтишга қарор қилдик.

1999 йилнинг 16 май куни тонг саҳарги соат бешларда биз йўлга чиқдик. Гуруҳимиз 9 кишидан иборат эди. Улар мени тоғ йўлларини билганим учун йўлбошчи қилиб сайлашди. Тоғ йўллари машаққатли, сўқмоқлардан ошиб ўтиш қийин. Аммо, юртга қайтиш истаги ана шу қийинчиликларни енгиб ўтишда куч берарди. Эрталабки соат еттилар чамасида бизни "Нива" маркали автомашина қувиб ўтиб кетди. Унинг ичида Абдулазиз, Билол, Додар деган тожик йигити, яна Сайфулло, Юсуф, Юнус деганлар — жами беш-олти нафар қуролли мужоҳидлар бор эди. Улар бизни тўхтатадими, деб ўйлагандик. Лекин негадир, тўхтатишмади. Ўтиб кетишди. "Ўзларининг ишлари билан кетишаётгандир-да", деган хаёлга бордик. Орадан беш-олти соат чамаси вақт ўтганда, ниҳоят Жаъфар деган қишлоққа кириб бордик. Маҳаллий тожиклар: "Ҳозир бу ерда ўзбек ўзбекни отди", -дейишди. Биз ишонмадик. Шунда улар яна: "Қолинглар, сизларни орқага қайтариб юборамиз", дейишди. Биз: "Йўқ, бизга буйруқ берилган. Йўлимизни давом эттирамиз" - деб уларни алдадик. Қишлоқдан 400 метрча нари чиққанимизда йўлда қон изларини кўрдик. Ростдан ҳам отишибди, -деган ўйга бордик. Сўнг йигитларни шоширдим. Тезроқ юрайлик, бўлмаса, бизга етиб олишади.

Аммо, Ўзбекистонга ўтиб кетолмадик. Бизни орқага қайтариб юборишди. 16 май куни юз берган воқеада ўзбекистонлик адашган 17 йигитни Абдулазиз тоғда отиб ташлаган экан. Нега отди? Уйларига, Ватанга, ота-оналари бағрига қайтиб кетаётганликлари учунми? Айблари гуноҳларини бўйниларига олиб, тавба қилиб Ватанга қайтаётганликларимиди? Биз шу ердаги қўмондонлардан юртдошларимиз қабрини кўрсатишларини талаб қилдик. Бироз вақт ўтгач, улар рухсат беришди. Биз улар кўмилган тепаликка бордик. Маҳаллий тожик болаларининг айтишича, қўмондон Абдулазиз Ватанига қайтиб кетаётган ўн етти йигитни отиб ташлагандан сўнг, КАМАЗга юклатиб, мурдаларни шу тепалик орқасидаги чуқурликка мусулмон қонун-қоидаларига риоя этмай, жаноза ўқиттирмай кўмдириб юборган экан. Биз тепаликни очиб, уларни танидик. Ўн етти нафар ўзбекистонлик йигитлар. Биз каби алданиб Хоит қишлоғига Абдували Йўлдошев сингари қонхўрлар панжасига топширилган йигитлар. Улар Тошкентдан, Хоразмдан, Фарғонадан, Навоийдан эдилар. Бу йигитлар Ўзбекистон Президенти алданиб кетганлар учун умумий авф эълон қилингандан сўнг айбдор эканликларини бўйинларига олиб, юртга қайтишаётганди. Абдулазиз ва унинг шериклари бунга йўл қўйишмади. Ҳаммасини отиб ташлаб, мусулмончиликка зид тарзда, итнинг ўлигидай хор қилиб ташлаб кетди.

Мен қўлимга қурол тутганимдан минг бора пушаймонман... Кечиринглар..."

Адашган ҚУДРАТ

ИККИНЧИ МАКТУБ. Бугуннинг ношукурлари очлик ва муҳтожлик нималигини тожик болалари, қарияларидан сўраб билишсин. Ота уйи дастурхонига қаноат қилмай, ўзгаларнинг жаннатмакон роҳат-фароғати ҳақидаги қуруқ ваъдаларига учиб, қўшни Тожикистоннинг Хоит қишлоғига борганлар у ердаги чинакам аҳволни кўрганларидан сўнг катта хатога йўл қўйганликларини англаб етишди. Ота юртга қайтиш истаги уйғонди. Адашганлар, манфур мақсадли кишилар ёлғон-яшиғига учиб, йўлдан озганларни авф этиш борасидаги овозалар қулоқларига етиб боргач, бу истак айниқса ота-оналар, жигарбандларини ҳам оёққа қалқитиб юборди. Бу ҳақда адашганнинг акаси Икром Матназар ўғли (илтимосига кўра исми-шарифи ўзгартирилди) шундай ҳикоя қилади:

"Мен 1999 йилнинг май куни отамиз билан маслаҳатлашиб, укаларимни олиб келиш учун Тожикистон Республикасининг Хоит қишлоғига йўл олдим. Сўраб-суриштириб у ердаги қароргоҳга бордим. (Мақсадим, Президентимизнинг авф этиш қарорларидан сўнг оиламиз шаънини, ор-номусимизни ўйлаган ҳолда укаларимни олиб келиш эди).

12 май куни жуда катта қийинчиликлар билан Хоит қишлоғига бордим. Душанбе шаҳридан 300 километр нарида юз километрдан сўнг икки юз километр ичида 25 та постни босиб ўтиб, ниҳоят, Хоит қишлоғидаги ҳарбий қароргоҳга айлантирилган трактор саройига етиб келдим. Дарвоза олдида иккита қуролли соқчи мени тўхтатди. Уларнинг биридан укаларимни сўрадим. "Бор", деган жавобни олдим. Катта укам Баҳодир Матназаров мени кўриб қолиб, қучоғимга отилди. Биз қучоқлашиб кўришдик. Шунда у қулоғимга пичирлаб: "Олиб кетаман, деган гапни айтсангиз, сизни ҳам, мени ҳам омон қўйишмайди" -деди. Ҳол-аҳвол сўрашганимиздан сўнг кичик укамни сўрадим. Уни бундан 20-22 км. наридаги Чусал деган жойда эканлигини айтди. Мен ва укамга битта қуролли одамни қўшиб юборишди. Чусалга келганимизда бизни 25 тага яқин қуролли одам қуршаб олди. Биз уч ака-укани холи суҳбатлашиб олишимизга йўл беришмади. Укаларим Ўзбекистондаги аҳволни сўрашганда, мен Президентимизнинг алданиб кетган йигитларни кечириш тўғрисидаги қарорлари чиққанлигини, тўсиқлар олиб ташланганлигини, айбдорлар авф этилишини айтганимда , орқамда автомат затвори шарақлади. Шунда бу ердан уйга қайтишга йўл йўқ эканлигини тушундим.

Гапни бошқа ёққа буриб, агар имкон бўлса, бу ерга уларнинг оилаларини ҳам олиб келишим мумкинлигини айтиб уларни чалғитдим.

Бу ердаги йигитларнинг ҳаммаси уйга - ота юртга қайтиш истагида эканлиги юз-кўзларидан сезилиб турарди. Уларнинг аҳволи оғир эди. Озиқ-овқат масаласи гоҳида бўлиб, гоҳида бўлмас, очликдан рўза ҳам тутишар экан. 70 фоиздан ошиқ йигитнинг оёғидаги кийими соғ эмас. Шунда менга бир йигитни "мунофиқ" деб икки суткадан бери ош-овқат бермай, хандаққа ташлаб қўйишганликларини айтишди. Хайрлашиш пайтида укаларим, бу ердан қочиб кетамиз, деб кўнглимни кўтаришди.

12 май куни орқага қайтдим. 15 майда эса уйга кириб келдим. Эртасига укаларим қароргоҳдан қочишибди...".

УЧИНЧИ МАКТУБ. Баҳодирнинг дўстларига айтиб берган ҳикоясидан: "Менинг Хоит қишлоғига, жангарилар қароргоҳига тушиб қолишимга Саъдулла Бобожонов деган йигит сабабчи бўлган. У 1998 йилнинг август-сентябрь ойларида олдимга келиб, диний таълим олиш ниятим борлигини сўраб билгач, "Шундай жойлар бор, хоҳласангиз ўн беш-йигирма кунга бориб кўрасиз, ёқмаса қайтиб келаверасиз" -деди. Ёқса, илм олишни давом эттираверар эканман. Рози бўлдим. Бир гуруҳ йигитлар йўлга тушдик.

Бизнинг Тожикистонда, Хоит қишлоғида Абдулазиз деган киши кутиб олди. Бир-икки кун дам олдик. Дастлаб диний сабоқ олгандек бўлдик. Ўн-ўн беш кундан кейин таълимгоҳга юборамиз, дейишди. Паспортларимизни олиб қўйишди. Айтганларидай таълимгоҳга юборишди, лекин у ерда диндан эмас, қуролдан дарс беришди. Мен касаллигим туфайли қайтиб келдим. Охиригача дарс олмадим.

Қайтиб келгач, бу ердан кетиш пайига тушдик. Лекин пулларимиз, ҳужжатларимизни олиб қўйишган, кетолмасдик. Май ойида акам олдимга келганида, унга яқин кунларда уйга кетишимизни айтдим. Ҳужжатларни олмасдан кетишга қарор қилган эдик. 15 майда укам олдинги сафда йўлга тушган. Мен кейинги сафда эдим. Улар ўн етти киши — қуролларини топширишган. Кетишаётганда Абдулазиз одамлари билан орқасидан қувиб етиб бориб, орқага қайтинглар, деган. Укаларим кўнишмаган. Шунда Абдулазиз уларни бошларидан отган. Ваҳшийларча, одамни кўмадиган қилиб эмас, шундай чуқурчага ташлаб-ташлаб кетаверган. 9-10 кун ўтгач, мен қароргоҳдан қочиб кетдим. Яқинда уйга келдим. Кечиришди".

ТЎРТИНЧИ МАКТУБ. М.Хўжамурод ҳам дардини айтади: "Мени ҳам Саъдулла Бобожонов 1998 йилнинг 8 сентябрида бухоролик Нодир деган бола билан Тожикистонга жўнатди. У ёқда диний таълим оласан, Қуръон ўқишни, арабчани ўрганасан, ойига 100-200 доллардан пул оласан. Узоғи билан бир-икки ойда қайтасан. Еб-ичишинг мўл бўлади", -деди. Ишондим. У ёққа борсак, қаёқда, на пул бор, на озиқ-овқат, ҳеч нарса йўқ. Ҳарбий лагерга жўнатди. Диний илм ўрнига қурол ишлатишни ўргатди. Кетаман деганни бочканинг ичига қамаб азоблайди, отаман, деб қўрқитади.

16 май куни кетамиз, деб йўлга тушдик. Биздан олдин ўн етти йигит йўлга тушганди. Уларни Абдували Йўлдошев бошчилигида Додар, Билол, Жума Ҳожиевнинг қариндоши, наманганлик Юсуф, Юнус, Сайфулло деганлар ваҳшийларча отиб ташлашди. Отганда отибди, нега энди жабҳага олиб бормай, ғишт тахлагандай кийим-кечаклари билан чуқурликка ташлаб кетаверган. Бизга уч-тўрт кундан кейин кўрсатди. Жасадлар чирий бошлаган экан. Бир ўқдан ўлмай, ярадор бўлган йигитларни яна қайтадан бошларидан отишибди. Шу ернинг аҳолиси, ҳатто болалар кўришибди. Улар биринчи гуруҳ эди. Биз орқасида эдик. Шу қишлоқнинг ёш болалари, чоллари айтди. "Қайтинглар, бўлмаса сизларни ҳам отишади", дейишди. Бизни Гарм деган жойда тутиб олиб, орқага қайтаришди. Шайх деган тожик қўмондон қўлига топширишди".

Ислом динида худони ўртага қўйиб алдаш, ёмон йўлга бошлаш, айниқса, одам ўлдиришдай жиноят кўчасига бошлаш катта гуноҳ дейилган. Аллоҳ бегуноҳ кишилар қонини тўкканларни, қўлини қонга ботирганларни сира кечирмайди. Қотиллик қилганлар дўзах азобига учрагайлар.

Аждодларимиз гуноҳлар ичида ўз туғилиб ўсган юртига хиёнат қилган, унга қарши қурол кўтарганларни кечирмаганлар. Сотқинлар қаттиқ жазоланганлар. Айби, гуноҳига астойдил иқрорлик билдириб бош эгганлар, тавба қилиб эл-улус олдида гуноҳидан кечишликни сўраганлар, авфу этилганлар. Энди шу онда бир дамга ўтган йилнинг 16 февралида Тошкентда рўй берган фожеаларни хотирингизга келтириб кўринг. Ўшанда юз берган бир қанча портлашларда қанчадан-қанча кишилар азият чеккан, бегуноҳ одамлар қурбон бўлган эди. Кимлардир отаси, онасидан, кимлардир азиз фарзандларидан айрилганди. Бундай жиноятга қўл урганлар топилиб, жазоланишди. Аммо уларнинг чет элга қочиб кетишга улгурган ҳомийлари эса ҳамон Ўзбекистоннинг тинчлиги, эл осойишталигини бузиш, пароканда қилиш ниятларидан қайтганларича йўқ. Улар қабиҳ ниятларини соддадил ёшларни алдаш, йўлдан уриб ўз тузоқларига илинтириш ҳамда улардан қуролли тўдалар ташкил этиш билан амалга оширишга уринаётирлар. Диний сабоқ бериш баҳонасида йигитларни ўз ота-онаси бағридан алдаб олиб кетаётган ақидапарастлар уларни қонхўр жангариларга айлантириш йўлида бутун чораларни ишга солаётирлар.

Мустақиллик яратиб берган шароитлардан фойдаланиб, диний илм олиш иштиёқида Тошкентга келувчи ёшлар кам дейсизми? Афсуски, уларнинг кўплари куни кеча ўрта мактабни тамомлаган, ҳали ҳаёт тажрибасига эга бўлмаган содда йигитлар. Эгнида салла-чопон-у, аслида юраги қора ниятлар билан тўлиб-тошган, бугунги Ўзбекистонни кўролмай, унинг истиқбол йўлидан тойдириш ҳаракатида юрганлар ҳам кам эмас. Улар "пес пес билан қоронғуда топишибди", дегандаридай, мамлакат ҳудудидан ташқари овлоқ жойларда топишиб, ўзларининг қабиҳ режаларини амалга ошириш ҳаракатида юрибдилар. Ана шундай овлоқ жойлардан бири Тожикистоннинг Гарм туманидаги Хоит қишлоғи. Мазкур тоғли ҳудудда Жума Ҳожиев тўдаси танда қўйиб олган эди. Қуролланган жангарилар тўдаси динни ниқоб қилиб олиб, ёш йигитларни тўғри йўлдан урадилар, қўлларига қурол тутиб, ўз юртларига қарши ўқ узишдан сабоқ берадилар. Бу ишда уларга Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларида "соф ислом"га қайтиш ниқоби остида изғиб юриб, варақалар тарқатаётган, бўлмағур иғволарни тўқиш билан машғул кимсалар ёрдам бераётирлар.

Бир кишини алдаб, қинғир йўлга солиш мумкин. Лекин халқни, унинг қалби ёшлик орзу-ҳаваси билан покиза туйғулар ила йўғрилган фарзандларини ҳаммасини алдаш мумкин эмас. Афсуски жангарилар йўлбошчилари бундай ҳолга бефарқ қараб туролмасдилар. Тоҳир Йўлдош, Абдували Йўлдошев ҳамда Жума Ҳожиевларнинг қора ишлари жаҳон жамоатчилигига ошкор этилишидан чўчиб, жангариларнинг қароргоҳидан яширинча чиқиб кетган ўн етти нафар бегуноҳ йигитни тоғда отиб ўлдирдилар ва мурдаларини очиқ чуқурликка ташлаб кетдилар. Ўн етти нафар йигитнинг ваҳшийларча ўлдирилиши воқеасини маҳаллий тожик болалари, қариялар кўриб туришган эди. Қора кучлар ўз қилмишларини сир тутолмадилар. Воқеа бутун дунёга маълум бўлди.

Шу ўринда савол туғилади: Аввало чинакам мусулмон киши ўз қавмини ўлдирадими? Агар ўлдириши мумкин бўлса, Қуръони каримнинг қайси ояти ва сурасида кўрсатилган? Мусулмон ҳеч бир замонда мурдани таҳқирлаганми ёки қарға-қузғунларга емиш этиб ташлаб кетганми?

Ушбу саволларга жавоб топилгунча, биз ўзларини ислом динининг чинакам тарғиботчилари этиб кўрсатишга уринаётган Тоҳир Йўлдош ва Жумабой Ҳожиевларнинг қўлларидан қотиллик, террорчиликдан бўлак жиноий иш келмаслигини айтиб ўтмоқчимиз. Тарих уларнинг қора қилмишларини ҳеч қачон оқламайди.

Бугунги кунда Хоит, Гарм қишлоқларида жимжитлик. Гўё ёвузларча ўлдирилган ўн етти нафар йигитни эслашаётгандай. Умрида жуда кўп аңдуҳларни кўрган қари тут дарахти ҳам шохларини эгганча: "Одамлар! Ҳушёр бўлинглар! Ўз болалaрингизни, ўз уйингизни ёмон кўзлардан асранглар!" деяётганга ўхшайди. Ёвуз кучлар бор экан, биз ҳамиша ҳушёр бўлмоғимиз зарур. Шунда юртимиз тинч, фарзандларимиз хатардан холи бўладилар. Шуни унутмайлик.

Қодир СУЛАЙМОН

Жаҳон андозалари сари

Президентимизнинг Олий Мажлис XIV сессиясида таъкидлаб ўтган "Биз олдимизга қандай вазифа қўймайлик, қандай муаммони ечиш зарурати туғилмасин, гап охир-оқибат, барибир кадрларга ва яна кадрларга бориб тақалаверади", деган ҳаётий фикрлари бугун ҳам кечагидек муҳим аҳамият касб этмоқда. Негаки, мустақиллик даврида мамлакатимиз хом ашё етказиб берувчи ўлкадан саноати ва қишлоқ хўжалиги ривожланган, мустақил, тайёр экспортга маҳсулотлар ишлаб чиқара оладиган илғор мамлакатга айланганлиги боис ҳар бир соҳада, жумладан замонавий техник — технологиялар соҳаларида етук малакали муҳандис кадрларга катта эҳтиёж сезилмоқда. Минтақамизда қишлоқ ва сув хўжалиги учун инженерларни тайёрлаб берадиган ягона олий ўқув юрти ҳисобланган Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ректори, профессор Фаррух АКНАЗАРОВ билан муҳандис кадрлар тайёрлаш истиқболлари ҳақида суҳбатлашдик.

МУҲАНДИС КАДРЛАР — ИСТИҚЛОЛ ВА ИСЛОҲОТ ТАЛАБИ

— Институтимиз саксон йилдан ортиқ вақт мобайнида республикамизни қишлоқ ва сув хўжалиги соҳалари учун юз мингга яқин кадрлар тайёрлаб берди. — Бугунги кунда институтимизнинг гидромелиорация, қишлоқ хўжалигини механизациялаш, Агроиқтисодиёт ва менежмент, ер тузиш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ва автоматлаштириш факультетларида таҳсил олаётган 4046 нафар талабага 383 нафар профессор-ўқитувчи сабоқ бермоқда.

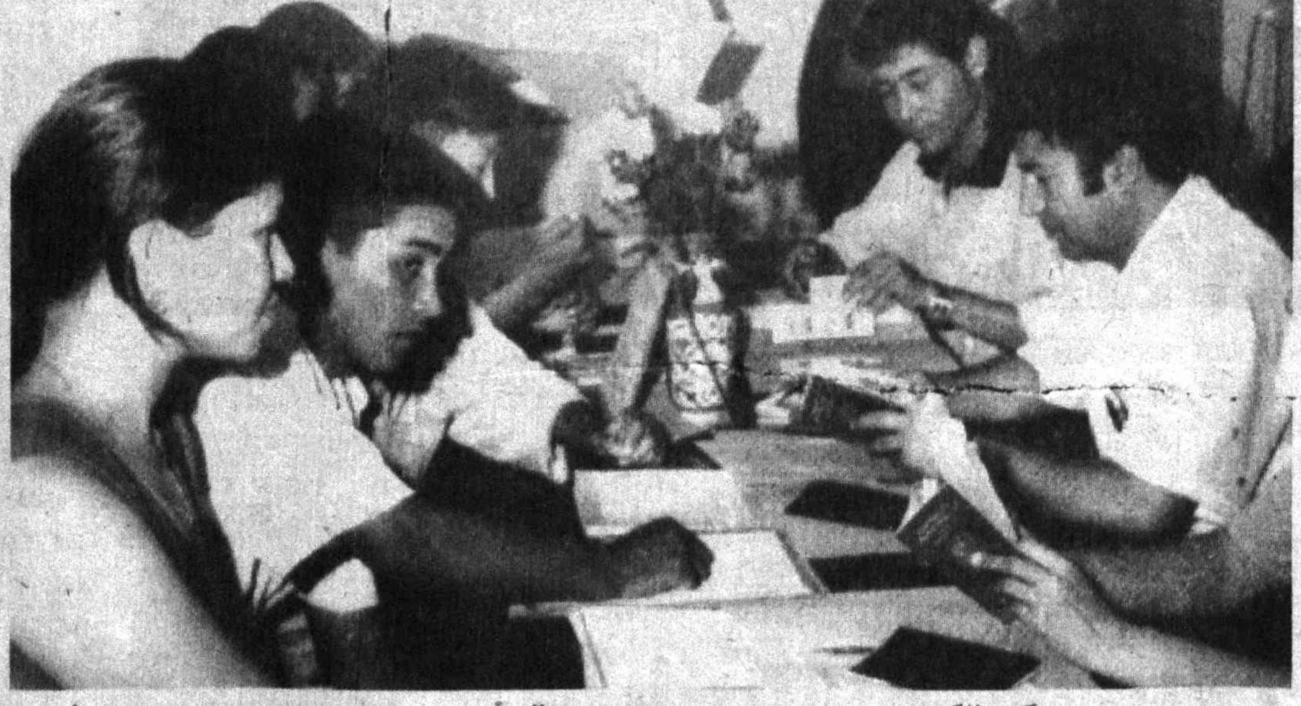

Ўзбекистон Республикасида кадрлар тайёрлашнинг миллий дастурида эътироф этилган барча ғоялар ва вазифаларнинг бугунги таълим муассасалари олдига канкрет талабларни қўяётганлиги ҳеч кимга сир эмас.

Мустақиллик йилларида Миллий дастур талабларига мувофиқ бизнинг институтимизда ҳам бир қанча янги йўналишлар очилмоқда. Масалан, фермер хўжалигини ташкил этиш ва унга техник хизмат кўрсатиш, ер тузиш ва ер кадастри, геодезия ва картография, энергетика, менежмент ва маркентинг йўналишлари бўйича билим ва малакаларини ҳар томонлама оширган ёшларимиз айни пайтда қишлоқ ва сув хўжалигини ривожлантириш ва хориж технологияларини бошқариш сингари масъулиятли шунинг билан бирга фахрли ишларни сидқидилдан бажармоқдалар.

— Кўпчиликни институт ёш олим ва тадқиқотчилари олиб бораётган илмий ишларнинг амалиётдаги натижаси қизиқтиради.

— Айни пайтда ўттиз беш нафар фан доктори ва бир юз олтмиш нафар фан номзоди еттита йўналишда илмий изланиш олиб бормоқда. Ҳар бир йўналишда кўзга кўринган олимларимиздан бирини илмий мувофиқлаштирувчи лавозимига тайинлаганмиз. Изланишларимиз ўз натижасини бермоқда. Масалан, техника фанлари докторлари Обид Рамазонов, Фридун Бараев, Муҳаммаджон Ҳамидов ва Шукрулла Йўлдошевларнинг раҳбарлигида Ўзбекистон Республикасида ер ресурсларидан самарали фойдаланиш, суғорма деҳқончиликда сувдан тежамли фойдаланиш ва экологик муаммоларни ҳал қилиш технологияларини яратиш, қишлоқ хўжалик технологик жараёнларни механизациялаштириш ва техник хизмат услубларини такомиллаштириш йўналишларидаги тадқиқот ишларимиз Республика Фан ва техника давлат қўмитасининг танловида ғолиб деб топилиб, юқори баҳоланди. Ҳозирги кунда ҳам институтимизда олти нафар докторант ва ўттиз тўрт нафар аспирант қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, мелиорация ва суғорма деҳқончилик, микроиқтисод йўналишларидаги тадқиқотларини ниҳоясига етказмоқдалар. Шунингдек, институтимиз қошида фаолият кўрсатаётган ёш олимлар жамияти ўттиз беш ёшгача бўлган олимларни ўз атрофида тўплаб мамлакатдаги бошқа жамиятлар билан ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамламоқда. Яқинда мазкур жамиятнинг пешқадам ихтирочилари Рустамжон Баратовнинг "Ички суғориш тармоқларида электромагнит сув сарфи ўлчагичларини яратиш" мавзуидаги, Низомиддин Давлетовнинг "Полимерлар ёрдамида қишлоқ хўжалик техникалар деталларини тиклаш" номли илмий ишлари қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг ёш олимлар ўртасида ўтказган танловида олий ўринни эгаллади. Тадқиқотларда сувни тежаш ва экологик масалаларига катта эътибор берилган.

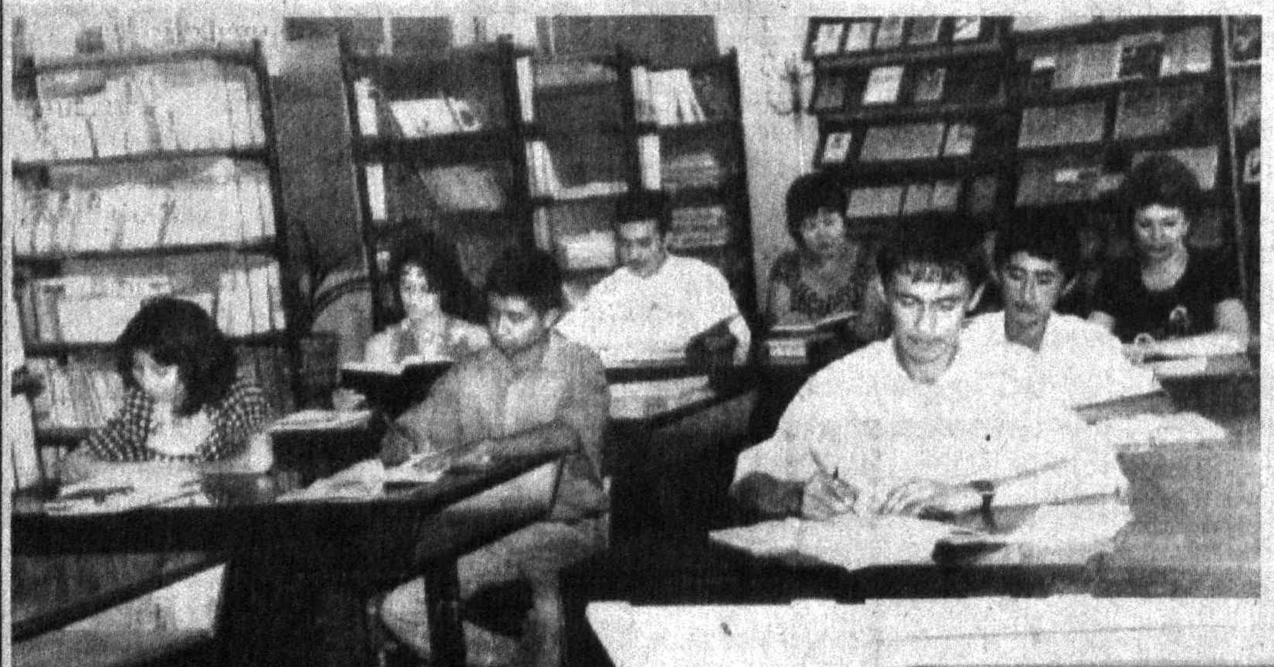

Бундан ташқари кўп йиллардан буён институтимизнинг Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ туманида жойлашган ўқув тажриба хўжалигида талабаларимиз амалий машғулотларни ўтаб келишмоқда. Жорий йилда бир минг олти юз ўттиз бир гектар майдонда деҳқончилик қилинди. Ва давлатга олти юз эллик гектар майдондаги ғаллазоримиздан икки минг тоннадан ортиқ, гектар бошига ҳисоблаганда йигирма тўққиз ўрнига қирқ уч центенердан дон топширдик. Ҳозирда еттиз юз эллик гектар майдонда пахта, саксон гектар ерда шоли, йигирма гектар жойда каноп парваришланмоқда. Бу билан битирувчиларимиз ўқиш давомида амалий иш тажрибасига эга бўлиб, икки томонлама шаклланишади.

— Институтнинг хориждаги олий ўқув юртлари билан ҳамкорлик алоқалари қандай.

— Олийгоҳимиз юртимизнинг малака ошириш ва халқаро алоқаларни ривожлантириш марказида халқаро дастурларни ишлаб чиқиш, илмий изланишлар, малака ошириш бўлимлари ишламоқда. Улар қарамоғидаги марказларимизнинг ўн олти нафар талабаси АҚШ, Германия, Янги Зеландиядаги олий ўқув юртларида таълим олишмоқда. Жумладан, қишлоқ хўжалигини механизациялаш факультети талабалари Жамшид Чориев АҚШнинг Колорадо университетида, Анвар Насриддинов АҚШнинг Айова университетида, Акмал Акрамхонов Янги Зеландиядаги Масcей университетида инженерлик экологияси — атроф-муҳитни муҳофаза қилиш йўналиши бўйича билим ва малакаларини оширяпти. Шунингдек, институтимизнинг сув хўжалиги иқтисоди ва уни ташкил этиш факультетининг битирувчиси Дарья Завгородная Германиянинг Франкфурт университетида амалиёт ўташ учун жўнаб кетди.

Бундан ташқари АҚШнинг REI ташкилоти кўмагида институтимизда 3000 га яқин адабиётни қамраган ва бир нечта компьютерларга эга бўлган хорижий кутубхона ташкил этилди. Яна шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, бир неча йиллардан бери институт қошида "Интернейшл лаус Лондон" институтининг филиали ҳисобланган "Интернейш энл Тошкент" иқтисод, ҳуқуқ, инглиз тили ва ҳисоблаш техникаси соҳаларига ихтисослашган лицей ишлаб турибди. Унда мамлакатимизда таълим олаётган иқтидорли ёшлар қабул қилинади. Профессорларимиз хорижнинг етакчи олий ўқув юртларининг олимлари билан биргаликда қишлоқ хўжалик техникаси ва унга сервис хизмат кўрсатиш, сув ва сув ресурсларидан фойдаланиш, Орол денгизи ҳавзасида экологик ҳолат муаммолари мавзуларида дарслик ва ўқув қўлланмаларини яратишди. Ва бу қўлланмалардан талабалар беминнат фойдаланмоқда. Кейинги йилларда олимларимиз АҚШ, Исроил, Жанубий Корея, Швеция, Чехия, Венгрия, Россия, Малайзия, Украина, Хитой давлатларида малака оширмоқда. Биргина 2000 ўқув йилида йигирма нафар ўқитувчи дунё кезиб қайтди ва тажрибасини ҳамкасбларига ўргатди. Яқинда икки нафар ёш тадқиқотчимиз Рустам Баратов ва Ашурбек Муродовлар АҚШга жўнаб кетишди. АҚШ Қишлоқ хўжалиги вазирлиги Коҳран дастури ғолиблари бўлган икки ўзбек йигитининг уч ой мобайнида яшаш ва ўқишлари учун сарфланадиган харажатни ўз зиммасига олди.

Институтда маънавият ишлари жонланган. Хусусан, айни пайтда олти юз қирқ саккиз минг олти юз эллик саккиз дона ўқув адабиётлари жамланган кутубхонамиз талабаларнинг маънавий эҳтиёжини қондираётир. Электрон почта ва замонавий компьютер марказлари талабалар хизматида. Интернет орқали тадқиқотчиларимиз дунёдаги кунлик илмий янгиликлардан бохабар бўлиб туришибди. Жорий йилда ҳам талабаларимизнинг сафи кенгаяди. Уларнинг сони бир минг ўттиз икки нафарга кўпаяди. Бундан ташқари қирқта магистрни ҳам бағримизга оламиз.

Файзулла ЭШҚУЛОВ, Муҳаррам НУРТОЕВА суҳбатлашди

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

Институт кундузги бўлимининг 1 курсига 2000-2001 ўқув йили учун грантлар ва тўлов-контрактлар асосида қуйидаги магистратура мутахассисликлари бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кундузги бўлимга

* М 341101 — Сув хўжалигида менежмент;
* М 540802 — Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг бирламчи ишлов технологик жараёнларини автоматлаштириш;
* М 540901 — Гидромелиорация;
* М 541001 — Гидротехника иншоотлари;
* М 621501 — Ер тузиш;
* М 541102 — Фермер хўжалиги инженерлик иншоотлари;
* М 540703 — Қишлоқ хўжалик техникаларидан фойдаланиш ва таъмирлаш;
* М 540707 — Агроинженерия педагоги.

Магистратурага ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар:

— ректор номига ариза, мутахассислиги кўрсатилган ҳолда;

— олий маълумоти ҳақида ҳужжатнинг асл нусхаси ва синов қайдномасидан кўчирма;

— 3x4 см. ўлчамли 6 дона фотосурат;

— 086-У шаклдаги тиббий маълумотнома;

— Ўзбекистон Республикаси фуқароси ҳақидаги паспорт ва ҳарбий мажбуриятга алоқадорлиги тўғрисида ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Ҳужжатларни қабул қилиш муддати 2000 йил 1 июлдан 31 июлгача.

Кириш синовлари ўтказиладиган фанлар бўйича консультациялар 2000 йил 24 июлдан 31 июлгача ўтказилади.

Ўқишга кирувчилар учун кириш синовлари 2000 йил 3 августдан 10 августгача ўтказилади.

Кириш синовлари қуйидаги фанлардан ўтказилади:

1. Ўзбекистон демократик жамият қуриш назарияси ва амалиёти;
2. Мутахассислик фанлари.

Магистратурага қабул қилиш Давлат идоралараро комиссияси томонидан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикаси Олий ўқув юртларига 2000-2001 ўқув йилида қабул қилиш ҳақидаги Низом" асосида амалга оширилади.

Институт манзили: 700000. Тошкент шаҳри, Қори-Ниёзий кўчаси, 39-уй.
Маълумот учун телефонлар: 137-09-75, 137-19-32.

НАБИ ҒАНИЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ КИНОТЕХНИКУМИ КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРГА 2000-2001 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН 9-11 СИНФ БИТИРУВЧИЛАРИНИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ЎҚИШГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Кино асбоб-ускуналари ва видео техникани ишлатиш — **киновидео-техник оператор.**

Рўзғор радио-электрон техникасига хизмат кўрсатиш ва созлаш — **радиотехник (радиотелеуста).**

Томошагоҳларга оид тадбирларни овоз техникаси билан таъминлаш — **овоз техник-оператори.**

Халқ хўжалик тармоқларида иқтисод ва режалаштириш — **техник иқтисодчи.**

Бухгалтерия ҳисоб-китоби, хўжалик фаолияти назорати ва таҳлили — **бухгалтер.**

ТАЛАБАЛИККА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ТЕСТ СИНОВЛАРИ ВА ИМТИҲОН АСОСИДА ЎТКАЗИЛАДИ. ҲУЖЖАТЛАР УМУМИЙ ҚОИДАЛАР АСОСИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилимиз: 700095, Тошкент шаҳри, Талабалар шаҳарчаси, 2-Чимбой кўчаси, 96-уй.
Телефонлар: 46-04-00, 46-13-13, 46-47-86.

ИНГЛИЗ ТИЛИНИ ЎРГАНАМИЗ

Hello! I'm Sneshena Saharova and I'll host the English program together with Abdumumin who will help me with translation.

Мен Абдумўмин Абдусаматов дастуримизнинг инглиз тилидан ўзбек тилига таржималарида Снежанага ёрдам бераман.

You are eager to improve your understanding of English
Сиз инглиз тилида бемалол гаплашишни хоҳлайсизми?
You are eager to learn about American culture
Сиз Америка маданияти билан танишишни истайсизми?
Tune in The English Program
"Инглиз тили сабоқлари" дастуримизни бошлаймиз.
Дастурни Снежана Сахарова
and Abdumumin Abdusamatov
олиб боришади.
Each Saturday on radio bands FM-104/SW-4,33/MW-521 on YOSHLAR RADIO
"Ёшлар" радиоканалининг FM-104, қисқа тўлқинда эса-4,33 ва 521 ўрта тўлқинда ҳар шанба 5:30 да тинглашингиз мумкин.

1.

INTRODUCTION TO ACT I

Welcome to *TUNING IN THE U.S.A.* Today we're in Riverdale, New York, *at* the home of the Stewart family. The Stewarts are having a birthday party for Richard, one of the three Stewart children. Today is Richard's thirtieth' birthday. Richard's mother Ellen, his wife Marilyn, and his brother Robbie are all there. His grandfather is there, too. There is a cake. There is singing. And there are presents, including an unusual present from Richard's grandfather.

ACT I

(The family sings "Happy Birthday" to Richard.)

Richard: Thanks, everybody.

Robbie: Hey, I'm hungry, Richard. Let's cut the cake.

Richard: Hold on a minute, Robbie. May be we should wait for Dad to get home. What do you think, Mam?

Ellen: Oh, Richard. You know your father...

He may stay late at the hospital.

Richard: Ah, the life of a busy doctor.

Robbie: Go ahead. Cut, the cake.

Ellen: Sure, Richard. We can save a piece for Dad.

Grandpa: So, Richard, how does it feel to be thirty years old? Some of us can't remember!

Richard: I'll be honest, Grandpa. Being thirty feels the same at twenty-nine. (He laughs.) *Well, may be better!*

Grandpa: Listen to an old-timer. It gets better and better!

Ellen: Your grandfather is right. It does get better. Look, you have an exciting photography project ahead.

Richard: And I have Marilyn, my beautiful wife

Marilyn: Ah-ha-ha!

Richard: And she makes great *birthday cake.*

Marilyn: It's a chocolate cake, your favorite.

Philip: [He enters.] *Hello. I'm home.*

All: Hi, Dad.

Philip: Am I in time?

Richard: Yes.

Ellen: Just in time.

Philip: Hi, Ellen. [They kiss.]

Ellen: Perfect timing, Philip We're cutting this beautiful chocolate cake.

Philip: Sorry I'm late, Richard. There was a lot to do at the hospital.

Richard: Oh, come on. Dad, we're just glad you made it.

Philip Of course I made it. A son only turns thirty years old once. Hey! That is t beautiful *cake.*

Richard. Here you go, Dad: A big piece.

Philip: Mmm. [He laughs.] *This tastes great. Wow! Who made this?*

Richard: The wife of the birthday boy.

Philip: Mmmm ... Marilyn...

Marilyn: Thank you, Philip.

Grandpa: I think it's time to give Richard his birthday presents. May I begin?

Ellen: Of course.

Philip: Sure.

Grandpa: Richard, soon you will be traveling around America. You'll have lots of time alone. And I think you will love this. [He gives Richard a birthday present.]

Richard: A harmonica? Thanks, Grandpa. But I don't really know how to play the harmonica.

Grandpa: No? Well, let me show you

END OF ACT 1

Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туманидаги 209-мактаб маъмурияти томонидан Ахунов Равшан Аъзамович номига берилган 083071 рақамли 9-синф гувоҳномаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Туркистон

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир Салим АШУРОВ

Таҳрир ҳайъати: Ҳотам АБДУРАИМОВ, Ғайрат ШОУМАРОВ, Лайло КАРИМОВА (Бош муҳаррир ўринбосари), Авазхон СОДИҚОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Насриддин МУҲАММАДИЕВ, Бахтиёр ШОҲИСМОИЛОВ (масъул котиб), Шоазим МИНАВВАРОВ, Ғаффор ҲОТАМОВ, Комил ЮСУПОВ

Манзилимиз: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Мухбирлар 133-95-97
Хатлар бўлими 133-79-69

Навбатчи муҳаррир Зиёда АШУРОВА

Таҳририятга юборилган материаллар қайтарилмайди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси

Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41

Буюртма Г. — 610.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А-2.
Босишга топшириш вақти-20.00
Топширилди-21.00
1 2 3 4 5 6